

ΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ (ΕΚ)ΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ PORTO ALEGRE

Εισαγωγή

Η παρακάτω παρουσίαση βασίζεται σε μία κριτική που άσκησαν οι Αγιορείτες Πατέρες (Φεβρουάριος 2007) για τη συμμετοχή των Ὁρθοδόξων γενικῶς στό «Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν», (Π.Σ.Ε.) ὡς Ὑπόμνημα τῆς «*Επί τῶν Δογμάτων Ἱεροκοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς*». Μέσα σ' αὐτό, καταπολεμοῦνται κυρίως ὅσα ὑπεγράφησαν στήν Θ' Γενική Συνελεύση τοῦ Π.Σ.Ε. στό **Porto Alegre** τῆς **Βραζιλίας** τό Φεβρουάριο τοῦ 2006, σάν πιό τελευταῖος (καί πιό ὀδυνηρός) «**καρπός**» τοῦ Π.Σ.Ε.

Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ΚΠόλεως ἐξέδωσε ἀπάντηση στό παρόν Ὑπόμνημα τῶν Αγιορειτῶν, πολλούς μήνες μετά, δημοσιευθεῖσα καί στό Περιοδικό «**Θεοδρομία**», χωρίς ὅμως νά μπορέσει νά ἀντιμετωπίσει τά ἐπιχειρήματα αὐτοῦ τοῦ Ὑπομνήματος ἐναντίον τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων στό Π.Σ.Ε.

Ἐδῶ ἔχει γίνει ἀπομόνωση μόνο τῶν σημείων τῆς κριτικῆς τῶν Αγιορειτῶν πού ἀφοροῦν στή Γενική Συνέλευση τοῦ Πόρτο Ἀλέγκρε, μέ προσθήκη μερικῶν δικῶν μας διευκρινίσεων καί ἐπεκτάσεων.

Ὅπου ὑπῆρξε δυνατό, προστέθηκαν καί τά αὐθεντικά κείμενα, στά ἀγγλικά. Οἱ «ἐμφάσεις» τῶν κειμένων εἶναι δικές μας.

Σχόλιον

Δέν θά σχολιάσουμε πολλά, διότι θά γίνουν τά ἐπί μέρους σχόλια παρακάτω παρακαλοῦμε μόνον νά γίνουν ἀντιληπτά ἀπό τούς ἀναγνώστες δύο πράγματα: **(α) τό βάρος ἀπωλείας τῶν ψυχῶν ὀρθοδόξων καί ἑτεροδόξων**, τό ὁποῖο προέρχεται ἀπό τήν ὑπογραφή αἰρετικῶν κειμένων ἀπό Ὁρθοδόξους. Ὅσοι στό μέλλον θά διαβάζουν κείμενα αἰρετικά ὑπογεγραμμένα ἀπό Ὁρθοδόξους Κληρικούς ἢ ἄλλους ἀντιπροσώπους, θά ὑφίστανται τή βλαβερώτατη ἐπίδραση τῆς πεποιθήσεως, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ταυτίζεται μέ τίς αἰρετικές πλάνες καί ὅτι δέν πιστεύει γιά τόν ἑαυτό της κάτι ἀνώτερο ἀπό τίς ἑτεροδόξες κοινότητες· **(β) τό βάρος μιᾶς ὑπογραφῆς καθ' ἑαυτήν**· ἡ ὑπογραφή (ὡς «χαρακτήρ» μιᾶς ὑποστάσεως, ἑνός προσώπου) ἐπέχει τή θέση τοῦ ὑπογράφοντος, ὡς εἰκόνα του. Διά τοῦτο ὅσοι στούς ἀρχαίους διωγμούς ἀρνοῦνταν τόν Χριστόν ἐγγράφως, ὑπογράφοντας κάποιον σχετικό λίβελλο, γιά νά ἀποφύγουν τό μαρτύριο, θεωροῦνταν «πεπτωκότες» («**lapsi**») μέ τήν ἰδιαίτερη ὀνομασία «λιβελλοφόροι» («**libellatici**»). Συνειδητοποιώντας τοῦτο, οἱ προδώσαντες τήν ὁμολογία τῆς ἀληθείας στή σύνοδο Φερράρας-Φλωρεντίας (1438 μ.Χ.) ὅταν ἐπέστρεψαν στήν Βασιλεύουσα μετενόησαν πικρῶς γιά τήν ὑπογραφή τους.

Παραθέτουμε δύο κείμενα σχετικά μέ τά ὡς ἄνω δύο σημεία.

• **Ἀπό τόν Βίο τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ**

Πρόκειται περὶ τῆς προσπαθείας τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ αἰρετικοῦ Πατριάρχου ΚΠόλεως Πέτρου καί τοῦ Ἀυτοκράτορος Κώνσταντος Β' νά πείσουν τόν Ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή, ἐνῶ ἦταν ἐξόριστος στό κάστρο τῆς Βιζύης τῆς Θράκης, τό ἔτος 656 μ.Χ., νά ἀποδεχθεῖ τήν ἔνωση μέ τούς μονοθελητές. Ἐπικεφαλῆς τῶν αἰρετικῶν ἀντιπροσώπων ἦταν ὁ Θεοδόσιος Καισαρείας· στό συγκεκριμένο τμήμα τοῦ διαλόγου γίνεται λόγος περὶ ἑνός μονοθελητικοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τοῦ Κώνσταντος Β', τοῦ «Τύπου» (648 μ.Χ.).

«Καί ἀφοῦ ἐπάγωγσαν ἀπό αὐτά πού ἄκουσαν [ἀπό τόν Ἅγιο Μάξιμο], ἔσκυψαν κάτω τά κεφάλια καί ἐσίγησαν ἐπὶ ἀρκετήν ὥρα· ἀφοῦ ἀνεσήκωσε τό κεφάλι καί ἀτένισε στόν ἀββᾶ Μάξιμο, εἶπε ὁ ἐπίσκοπος **ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ**: Ἐμεῖς θά γράψουμε γιά χάρη σου στό δεσπότη μας τόν Βασιλέα, ὅτι ἂν ἐσύ κοινωνήσεις μέ μᾶς, θά ἐλαφρώσει τόν «Τύπον». **ΑΓΙΟΣ ΜΑΖΙΜΟΣ** : Ἀπέχουμε πολύ ἀκόμη ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλον· τί θά κάνουμε γιά τήν ἔκφραση πού βεβαιώθηκε σέ Σύνοδο, γιά τό «ἕνα θέλημα», μέ τήν ἀπόρριψη κάθε ἐνεργείας, ἀπό τόν Σέργιο καί τόν Πύρρο; **ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ**: Ἐκεῖνο τό ἔγγραφο κατέβηκε καί ἀποβλήθηκε. **ΑΓΙΟΣ ΜΑΖΙΜΟΣ** : **Κατέβηκε ἀπό τούς λίθινους τοίχους, ἀλλά ὄχι**

ἀπό τίς νοερές ψυχές. Ἐάν δεχθοῦν τήν κατάκρισή τους, πού ἐκτέθηκε στή Ρώμη ἀπό Σύνοδο μέ εὐσεβῆ δόγματα καί Κανόνες, ἔχει λυθεῖ τό μεσότοιχο καί δέν χρειαζόμαστε προτροπή». *(Περί τῶν πραχθέντων ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐξορία, ἦτοι ἐν Βιζύῃ 12, PG 90, 145 B.C. [μεταγλώττιση])*

- **Ἀπο τήν ἐκκλησιαστική ἱστορία.**

«Ἄλλωστε, ἡ ἐπιστροφή [ἀπό τή Φλωρεντία] τῆς ὀρθόδοξης ἀντιπροσωπείας στήν Κπολη ὑπῆρξε ἐρέθισμα γιά τή γενικότερη ἔκφραση τῆς δυσφορίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως. Ἡ ἀνάγνωση τοῦ “Ὄρου” τῆς ἐνώσεως στίς ἐκκλησίες ἀποδοκιμάσθηκε ἀπό ὅλους σχεδόν τοὺς Ὁρθοδόξους, ἡ ἀγανάκτηση τῶν ὁποίων στράφηκε κυρίως **ἐναντίον τῶν συναινεσάντων μέ τήν ὑπογραφή τους στήν προδοσία τῆς Ὁρθοδοξίας.** Πράγματι, ἡ ἔνωση δέν βρῆκε τήν ἐλάχιστη ἀπήχηση στό ὀρθόδοξο πλήρωμα, ὅσοι δέ τήν εἶχαν ὑπογράψει ἀναγκάσθηκαν νά ἀπολογοῦνται ἢ νά ἀποδίδουν τήν ὑποχώρησή τους στίς ἀσκηθεῖσες πιέσεις ἢ καί νά τήν ἀποκηρύττουν» *(Βλ. ΙΩ. ΦΕΙΔΑ, Ἐκκλησιαστική Ἱστορία, τόμ. Β', Ἀθῆναι 1994, σελ. 622).*

**ΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ
(ΕΚ)ΠΤΩΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΠΟΡΤΟ ΑΛΕΓΚΡΕ**

•Α, •Β, •Γ, •Δ, •Ε, •ΣΤ, •Ζ, •Η, •Θ, •Ι, •ΙΑ, •ΙΒ, •ΙΓ, •ΙΔ

«Ἀπηλλαγμένοι λοιπόν τῶν ἀγκυλώσεων τοῦ παρελθόντος καί ἀποφασισμένοι νά παραμείνωμεν ἠνωμένοι καί νά ἐργασθῶμεν ἀπό κοινοῦ, ἐθέσαμεν, πρό δύο ἐτῶν, κατά τήν διάρκειαν τῆς **Θ' Συνελεύσεως ἐν Porto Alegre Βραζιλίας,** τὰς βάσεις **μιᾶς νέας περιόδου** εἰς τήν ζωὴν τοῦ Συμβουλίου, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τό σημερινόν πλαίσιον τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων, ὡς καί τὰς σημειωθείσας εἰς τόν οἰκουμενικόν χῶρον σταδιακάς ἀλλαγάς. Χαίρομεν, διότι εἰς τό ἐπίκεντρον τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Συμβουλίου εὐρίσκεται πάντοτε τό ὄραμα τῶν ἐν αὐτῷ δραστηριοποιουμένων Ἐκκλησιῶν, διά τήν ἐπίτευξιν, τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐνότητος ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καί πέριξ τῆς αὐτῆς Εὐχαριστιακῆς Τραπέζης».

Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος
(«Ἐπίσκεψις» 685 [2008] 22-29)

A.

Παραδεχόμαστε, ότι καλούμαστε (από Θεού) μαζί με τους Προτεστάντες και τους Μονοφυσίτες του Π.Σ.Ε. **νά είμαστε ή νά γίνουμε** (είναι διφορούμενο) «ή Μία Ἐκκλησία», πού σημαίνει **είτε** ότι τώρα ούτε εμείς, ούτε εκείνοι είμαστε από μόνοι μας ή «Μία Ἐκκλησία» (ὅπως ὁμολογοῦμε εμείς στό «Πιστεύω»), **είτε** ότι ἀποτελοῦμε ἤδη τήν Ἐκκλησία ἀπό κοινού, ἔχοντας ἀνάγκη ὁ ἕνας τόν ἄλλο μέ κοινή κλήση ἀπό Θεοῦ, ὡς κομμάτια τῆς τοιαύτης δῆθεν «Μιᾶς Ἐκκλησίας».

Αὐτό προκύπτει ἀπό τόν τίτλο τοῦ κειμένου περί Ἐκκλησιολογίας, τό ὁποῖο ὑπῆρξε ἀπό τίς κυριότερες «ἐπιτυχίες» τῆς 9th Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. στό Porto Alegre.

Πηγή :

9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Text on ecclesiology: Called to be the One Church.

- «Κείμενο περί ἐκκλησιολογίας: Κεκλημένοι νά γίνουμε ἡ Μία Ἐκκλησία»
- "Text on ecclesiology: Called to be the One Church".

B.

Παραδεχόμαστε, μολονότι κεκαλυμμένως, στό **Porto Alegre** τήν προτεσταντική θεωρία τῆς «**ἀοράτου Ἐκκλησίας**», δηλαδή ὅτι ἡ δῆθεν «πραγματική», «ἀόρατη Ἐκκλησία», πού ἀποτελεῖται ἀπό διάφορα μέλη τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν (αἱρέσεων), εἶναι γνωστή μόνον στόν Θεό καί δέν ταυτίζεται μέ κάποια συγκεκριμένη ὁμολογία (Ορθοδόξους, Λατίνους, Προτεστάντες, Μονοφυσίτες).

Φυσικῶς ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία (ἔξω ἀπό τίς δηλώσεις τοῦ **Porto Alegre**) ταυτίζει ἀντιθέτως τά ὅρια τῆς Ἐκκλησίας μόνον μέ τά ὅρια τῆς Ὁρθοδοξίας· ὅποιος εἶναι ἐκτός Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἶναι ἐκτός Ἐκκλησίας! Ἡ ποικιλία τῶν χαρισμάτων πού ἀναφέρει ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος (Α' Κορινθίους 12, 4έ.) ἐρμηνεύεται ἀπό τό Π.Σ.Ε. στό Porto Alegre καί ὡς ποικιλία δογμάτων (ἐφ' ὅσον μόνον περί τοιαύτης διαφορᾶς πρόκειται μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε.) καί παρορᾶται ἡ διαπίστωση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «εἷς Κύριος, μία Πίστις, ἕν Βάπτισμα» (Πρός Ἐφεσίους 4, 5).

Πηγή :

9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Text on ecclesiology: Called to be the One

Church, 3.

- «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία κατά τό πρότυπο τῆς ἐνότητος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν θείων Προσώπων. Ἡ Θεία Γραφή περιγράφει τήν κοινότητα τῶν Χριστιανῶν ὡς Σῶμα Χριστοῦ, στό ὁποῖο ἡ **ἀμοιβαία διαφορετικότητα [τῶν μελῶν]** εἶναι οὐσιαστική γιά νά εἶναι [τό Σῶμα] ἓνα ὅλον».
- «The Church's oneness is an image of the unity of the Triune God in the communion of the divine Persons. Holy Scripture describes the Christian community as the body of Christ whose interrelated diversity is essential to its wholeness [...].».

Γ.

Παραδεχόμαστε, ὅτι εἶναι νόμιμο καί φυσιολογικό, εἶναι «θεία κλήσις» τό νά ἔχουμε εὐρεῖα διαφορετικότητα (εὐρεῖες διαφορές) μέ τούς Προτεστάντες, χωρίς νά σημαίνει ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε Ὁρθόδοξοι καί αὐτοί αίρετικοί, ἀλλά εἴμαστε ὅλοι «ἐκκλησίες», ἀπλῶς μέ διαφορετικά δόγματα. Καί πάλι ἐδῶ ἀφίνεται ἀδιευκρίνιστη ἡ ὑφή τῆς διαφορετικότητος αὐτῆς, ἀλλά εἶναι προφανές ἀπό τή συνάφεια τοῦ κειμένου, ὅτι ἡ «νόμιμη» διαφορετικότητα ἀφορᾷ στά θεμελιώδη δόγματα.

Πηγή :

[9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Text on ecclesiology: Called to be the One Church, 3.](#)

- «Ἐτσι ὡς ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ Ἐκκλησία, **καλεῖται νά φανερώνει τήν μοναδικότητά της μέσα σέ εὐρεῖα διαφορετικότητα**».
- «Thus, as the people of God, the body of Christ, and the temple of the Holy Spirit, the Church is called to manifest its *oneness in rich diversity*».

Δ.

Παραδεχόμαστε στό **Porto Alegre** τήν πρόταση τοῦ Π.Σ.Ε. νά σεβόμαστε τό «βάπτισμα» τῶν αίρετικῶν «ἐκκλησιῶν» γιά τό ὁποῖο ὅμως ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μᾶς λέγει ὅτι εἶναι παντελῶς ἄκυρο. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι οἱ «ἐκκλησίες-μέλη» ἀποτρέπουν τούς μεταστρεφόμενους (“converts”) ἀπό τό Βάπτισμα, ἐφ’ ὅσον τοῦτο θά συνιστοῦσε ἔλλειψη σεβασμοῦ πρὸς τό βάπτισμα τῆς προηγουμένης ὁμολογιακῆς κοινότητός τους.

Πηγή :

9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Final report of the Special Commission on Orthodox Participation in the WCC, 18.

Τό Π.Σ.Ε. παραπέμπει σέ ...

- «περαιτέρω διερεύνησι τῶν ἐξῆς θεμάτων: [...] γ'. ὁ ρόλος τοῦ Π.Σ.Ε. στήν ἐνθάρρυνσι τῶν ἐκκλησιῶν νά σέβωνται ἢ μία τό Βάπτισμα τῆς ἄλλης καί νά βαδίζουσιν πρός ἀμοιβαία ἀναγνώρισι τοῦ Βαπτίσματος».

Ε.

Παραδεχόμεσθε, ὅτι ὡς Ἐκκλησία ἔχουμε πρόβλημα, ἔχουμε «ἔλλειμμα» · διά τοῦτο ὑπογράψαμε ὅτι «ὁ ἕνας χωρίς τόν ἄλλο εἴμαστε πτωχότεροι» (Ορθόδοξοι, Προτεστάντες καί Μονοφυσιῖτες) καί ὅτι «κάθε Ἐκκλησία πληροῖ τήν καθολικότητά της (=εἶναι πλήρης καί ἀληθινή)» ὄχι ἀπό μόνη της ἀλλά «ὅταν εὑρίσκεται σέ κοινωνία μέ τίς ἄλλες». Γί' αὐτό καί πρέπει νά εἴμαστε «συμ-μαθητές» μέ τούς αἰρετικούς Προτεστάντες τοῦ Π.Σ.Ε.

Φυσικά ἐδῶ ἀνατρέπεται πασιφανῶς ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία περί πληρότητος (ὀλοκληρίας) τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπως τήν ὀμολογοῦμε στό Σύμβολο τῆς Πίστεως, «Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν», καί ἀποδεχόμεσθε τήν προτεσταντική «θεωρία τῶν κλάδων», ὅτι δηλαδή ὅλοι εἴμαστε τμήματα, «κλάδοι» τῆς Ἐκκλησίας, καί καμμία «ἐκκλησία» μόνη της δέν εἶναι τό δένδρο ἢ ὁ κυριότερος κορμός.

Πηγή :

9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Text on ecclesiology: Called to be the One Church, 6-7.

- «Κάθε ἐκκλησία εἶναι ἢ καθολική Ἐκκλησία καί ὄχι ἀπλᾶ μέρος της. Κάθε ἐκκλησία εἶναι ἢ καθολική Ἐκκλησία, ἀλλά ὄχι ὀλόκληρη [ἢ καθολική Ἐκκλησία]. Κάθε ἐκκλησία πληροῖ τήν καθολικότητά της, ὅταν εὑρίσκεται ἐν κοινωνία μέ τίς ἄλλες ἐκκλησίες. [...] Ἀκόμη καί τώρα πού ἡ συμμετοχή στήν ἴδια Εὐχαριστία δέν εἶναι πάντοτε δυνατή, οἱ διηρημένες ἐκκλησίες ἐκφράζουσιν τήν [μεταξύ τους] ἀμοιβαία ἐκτίμησι καί ὄψεις τῆς καθολικότητος, ὅταν προσεύχωνται ὑπέρ ἀλλήλων, μοιράζωνται τούς πόρους, συμπαρίστανται ἢ μία στήν ἄλλη ἐν καιρῷ ἀνάγκης, συναποφασίζουσιν, συνεργάζωνται γιά τήν δικαιοσύνη, τήν καταλλαγή καί τήν εἰρήνη, ἀλληλοεκτιμοῦν τήν συμ-μαθητεία πού εἶναι σύμφυτη μέ τό Βάπτισμα, καί διατηροῦν διάλογο ἐν ὄψει τῶν διαφορῶν, ἀρνούμενες νά εἰποῦν “χρεῖαν σου οὐκ ἔχω” (Α' Κορ. 12, 21). Ὁ ἕνας χωρίς τόν ἄλλον εἴμαστε πτωχότεροι».

● Each church is the Church catholic and not simply a part of it. Each church is the Church catholic, but not the whole of it. Each church fulfils its catholicity when it is in communion with the other churches. [...] Even today, when eucharistic sharing is not always possible, divided churches express mutual accountability and aspects of catholicity when they pray for one another, share resources, assist one another in times of need, make decisions together, work together for justice, reconciliation, and peace, hold one another accountable to the discipleship inherent in baptism, and maintain dialogue in the face of differences, refusing to say “I have no need of you” (1 Cor.12:21). Apart from one another we are impoverished»

ΣΤ.

Ἐγκαταλείπουμε στό **Porto Alegre** μιά βασική ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογική ἀρχή, ἀποσιωπώντας τό ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι κυρίως κοινότητα ὄσων πιστεύουν στόν Χριστό (τοῦτο λέγουν οἱ Προσπεσάντες καί τό ὑπογράψαμε στό **Porto Alegre**), ἀλλά εἶναι κυρίως αὐτό τοῦτο τό **Σῶμα τοῦ Χριστοῦ**.

Πηγή :

[9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Text on ecclesiology: Called to be the One Church, 4.](#)

- *Ἡ Ἐκκλησία ὡς κοινότης τῶν πιστῶν δημιουργήθηκε ἀπό τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ, διότι μέ τήν ἀκοή τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου ἀφνιπνίσθηκε ἡ πίστις (Ρωμ. 10, 17), διά τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.*
- «The Church as communion of believers is created by the Word of God, for it is through hearing the *proclamation of the gospel* that faith, by the action of His Holy Spirit, is awakened (Rom. 10:17).

Z.

Παραδεχόμαστε, ὅτι τά διαφορετικά **Δόγματα** εἶναι «*νόμιμα διαφορετικές διατυπώσεις τῆς Πίστεως τῆς Ἐκκλησίας*», δηλαδή ὅτι τά δόγματα δέν διαχωρίζουν μεταξύ Ὁρθοδοξίας καί αἱρέσεως, καί ὅτι οἱ δογματικές διαφορές δέν πρέπει νά ἐπιλυθοῦν μέ θεολογικό διάλογο, ἀλλά νά «*ξεπερασθοῦν μέ πίστη, ἐλπίδα καί ἀγάπη*». Ἐπίσης, παραδεχόμαστε στό **Porto Alegre** ὅτι οἱ διαιρέσεις πού ἔγιναν μεταξύ Χριστιανῶν ἐξ αἰτίας τῶν δογμάτων δέν ἦταν οικονομία Θεοῦ γιά νά ἀπομακρυνθῇ ἡ αἵρεση ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἀλλά εἶναι «*ἀνθρώπινες διαιρέσεις*» πού πρέπει νά διορθωθοῦν.

Πηγή :

9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Text on ecclesiology: Called to be the One Church, 5.

• «Βεβαιώνουμε ότι ἡ ἀποστολική πίστις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μία, καθὼς τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἓνα· ἐντούτοις ἐνδέχεται νά ὑπάρχουν νόμιμα διαφορετικές διατυπώσεις τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας [...] Γνωρίζουμε ὅτι ὑπάρχουν διαφορετικές ἐκκλησιολογικές ἀφετηρίες καί μία ποικιλία ἀπόψεων περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ἐκκλησίας πρός τίς ἐκκλησίες [...] Κάποιες ἄλλες διαφορές διαιροῦν τήν Ἐκκλησία· αὐτές πρέπει νά ξεπεραστοῦν διά τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος, τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καί τῆς ἀγάπης, ἔτσι ὥστε ὁ χωρισμός καί ἡ ἀπομόνωσις νά μὴ ἔχουν τόν τελικό λόγο [...] Ὁ Θεός καλεῖ τόν λαό του ἐν ἀγάπῃ νά ἐπανεύρη τόν δρόμο πρός τήν πλήρη κοινωνία».

• «We affirm that the apostolic faith of the Church is one, as the body of Christ is one. Yet there may legitimately be different formulations of the faith of the Church. [...] We acknowledge that there are different ecclesiological starting points, and a range of views on the relation of the Church to the churches. [...] Other differences divide the Church; these must be overcome through the Spirit's gifts of faith, hope, and love so that separation and exclusion do not have the last word. [...] God calls his people in love to discernment and renewal on the way to the fullness of koinonia».

Η.

Παραδεχόμαστε, ὅτι κάθε εἶδους βάπτισμα εἴτε γίνεται σέ ὕδωρ εἴτε ὄχι (ὅπως π.χ. σέ ποικίλες προτεσταντικές παραφυάδες), ἐνώνει μέ τόν Χριστό καί ἐνώνει καί τίς ὁμολογίες μεταξύ τους, ἀκόμη κι ἂν ἡ μία δέν παραδέχεται τήν ἄλλη ὡς Ἐκκλησία. Οὐσιαστικῶς, βέβαια, παραδεχόμαστε τό κῦρος τοῦ «βαπτίσματος» τῶν αἰρετικῶν. Ἐπαναλαμβάνεται καί πάλι, ὅτι ἡ (ἀόρατη) «Ἐκκλησία» εἶναι εὐρύτερη ἀπό κάθε μία «ἐκκλησία-μέλος» τοῦ Π.Σ.Ε. Ξεχωριστά, ἐπομένως καί ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι «στενώτερη» ἀπό τήν δῆθεν «ἀληθῆ» σύμφωνα μέ τό Π.Σ.Ε. «Ἐκκλησία».

Πηγή :

9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Text on ecclesiology: Called to be the One Church, 8-9.

• «Ὅλοι ὅσοι ἔχουν βαπτισθῆ ἐν Χριστῷ εἶναι ἐνωμένοι μέ τόν Χριστό στό Σῶμα Του: “συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διά τοῦ βαπτίσματος εἰς τόν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη

Χριστός ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν” (Ρωμ. 6, 4). [...] Τό Βάπτισμα πού ἐνώνει μέ τόν Χριστό καλεῖ τίς ἐκκλησίες νά εἶναι ἀνοικτές καί τίμιες μεταξύ τους, ἀκόμη καί ὅταν αὐτό εἶναι δύσκολο. [...] Υπάρχουν κάποιοι πού δέν ἀναγνωρίζουν τόν τύπο τοῦ Βαπτίσματος στό ὕδωρ, ἀλλά μετέχουν τῆς πνευματικῆς ἐμπειρίας τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. [...] Τό ὅτι ὅλοι μας ἀνήκουμε στόν Χριστό διὰ τοῦ Βαπτίσματος εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθιστᾷ ἱκανές καί καλεῖ τίς ἐκκλησίες νά συμπορεύονται, ἔστω καί ἂν εὐρίσκονται σέ ἀσυμφωνία. [...] Ἐν τῇ Χάριτι τοῦ Θεοῦ τό Βάπτισμα φανερώνει τήν πραγματικότητα ὅτι ἀνήκουμε εἰς ἀλλήλους, παρότι μερικές ἐκκλησίες δέν μποροῦν νά ἀναγνωρίσουν τούς ἄλλους ὡς Ἐκκλησία μέ τήν πλήρη σημασία τοῦ ὄρου. Ξαναθυμίζουμε τήν διακήρυξι τοῦ Τορόντο, στήν ὁποία οἱ ἐκκλησίες-μέλη βεβαιώνουν ὅτι **“τό νά εἶναι κανείς μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι κάτι πιο περιεκτικό ἀπό τό νά εἶναι μέλος τῆς ἴδιας τῆς ἐκκλησιαστικῆς του ομάδος”**».

● «All who have been baptised into Christ are united with Christ in his body: “Therefore we have been buried with him by *baptism* into death, so that, just as Christ was raised from the dead by the glory of the Father, so we too might walk in newness of life” (Rom. 6:4). [...] Baptism into union with Christ calls churches to be open and honest with one another, even when doing so is difficult: [...] There are some who do not observe the rite of baptism in water but share in the spiritual experience of life in Christ. Our common belonging to Christ through baptism in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit enables and calls churches to walk together, even when they are in disagreement. [...] In God’s grace, baptism manifests the reality that *we belong to one another*, even though some churches are not yet able to recognise others as Church in the full sense of the word. We recall the words of the Toronto Statement, in which the member churches of the WCC affirm that “the membership of the church of Christ is more inclusive than the membership of their own church body. »

Ἐνῷ τό κείμενο τοῦ **Porto Alegre** παραδέχεται σέ προηγούμενα σημεία, ὅτι εἴμαστε ἤδη «καθολικοί» (πλήρεις καί ὁλόκληροι) **ἀοράτως ἐνωμένοι παρά τήν ποικιλία τῶν διαφοροετικῶν δογμάτων (!!!)**, (βλ. τήν ἐδῶ παράγραφο **Ε' τοῦ κειμένου τούτου**) τώρα διαπιστώνει ὅτι εἴμαστε δεσμευμένοι νά προχωρήσουμε καί στήν ὁρατή ἐνότητα, βάσει τῆς ἀποστολικῆς Πίστεως.

Ὅμως, ἡ ἐνότης ἐν τῇ ἀποστολικῇ Πίστει, πῶς ἐννοεῖται; Πῶς θά ἐρμηνευθῇ

ή αποστολική Πίστις: (α) διά του προτεσταντικού «βιβλικισμού», ότι ή Αγία Γραφή έρμηνεύεται καθ' έαυτήν (sola scriptura) ή (β) διά τής ορθοδόξου έρμηνευτικής, δηλαδή βάσει του θεόθεν φωτισμού των Αγίων Πατέρων (κατά τό «*ύπό Πνεύματος Αγίου φερόμενοι έλάλησαν άγιοι Θεού άνθρωποι;*» (Β' Πέτρου 1, 21));

Πηγή :

9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Text on ecclesiology: Called to be the One Church, 2.

● «Οί έκκλησίες πού μετέχουν στό Π.Σ.Ε. παραμένουν δεσμευμένες ή μία πρός τήν άλλη νά βαδίσουν πρός τήν πλήρη ορατή ένότητα. Αυτή ή δέσμευσις είναι δώρο του παναγάθου Κυρίου μας. Η ένότης είναι θεϊο δώρο και κλήσις. Οί έκκλησίες μας έχουν βεβαιώσει ότι ή ένότης, για τήν όποία προσευχόμεθα, ελπίζουμε και εργαζόμεθα, είναι **“μία κοινωνία δεδομένη και έκπεφρασμένη έν τή κοινή όμολογία τής αποστολικής πίστεως· μία κοινή μυστηριακή ζωή πού αρχίζει μέ τό ένα Βάπτισμα και ίερούργεϊται όμοϋ στήν μία εύχαριστιακή κοινότητα· μία κοινή ζωή, στήν όποία τά μέλη και τά ιερατεϊα άμοιβαίως άναγνωρίζονται και καταλλάσσονται [...]** Μία τέτοια κοινωνία πρέπει νά έκφράζεται σέ κάθε τόπο, και μέσω σχέσεων καταλλαγής μεταξύ των έκκλησιών σέ διαφόρους τόπους. [...] Έχουμε άκόμη πολλή δουλειά καθώς μαζί ζητούμε **νά κατανοήσουμε τήν σημασία τής ένότητος και τής καθολικότητας, και πόσο σημαντικό είναι τό Βάπτισμα**».

● «Churches in the fellowship of the WCC remain committed to one another on the way towards *full visible unity*. This commitment is a gift from our gracious Lord. Unity is both a divine gift and calling. Our churches have affirmed that the unity for which we pray, hope, and work is “a *koinonia* given and expressed in the common confession of the apostolic faith; a common sacramental life entered by the one baptism and celebrated together in one eucharistic fellowship; a common life in which members and ministries are mutually recognised and reconciled; [...] Such *koinonia* is to be expressed in each place, and through a conciliar relationship of churches in different places. We have much work ahead of us as together we seek to understand the meaning of unity and catholicity, and the significance of baptism».

I.

Παραδεχόμαστε τήν πρόταση, ή «κοινή προσευχή» = συμπροσευχή νά τελειται, ως ανταλλαγή έμπειριών μεταξύ των «έκκλησιών» και ότι μπορεί νά είναι αυτός ένας τρόπος νά παρακαμφθούν οί άπαγορεύσεις των Κανόνων (= νά «έκφραστούν μέ έλευθερία οί παραδόσεις»).

Γιά μιά ακόμη φορά παραδεχόμαστε, ότι από μόνοι μας δέν είμαστε πλήρεις, δέν είμαστε ένωμένοι, ἄρα χρειαζόμαστε τούς Προστεστάντες («οἱ Χριστιανοί δέν βιώνουν ἀκόμη τήν πλήρη ἐνότητά τους»), ἐνῶ ἡ (ἐκτός τοῦ Π.Σ.Ε.) πραγματικῶς ὀρθόδοξη ἀλήθεια εἶναι, ὅτι οἱ (ἀληθεῖς Χριστιανοί) εἴμαστε ένωμένοι μέσα στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία· οἱ ἐκτός Ἐκκλησίας ἀπλῶς δέν εἶναι Χριστιανοί.

Πλήν τούτων, ἡ ἀποδοχή τελέσεως «ὁμολογιακῶν κοινῶν προσευχῶν» σημαίνει ὅτι στό πλαίσιο τοῦ Π.Σ.Ε. ἐνδεχομένως νά τελοῦνται «ιερουργίες» καί ἀπό γυναῖκες ἢ ὁμοφυλοφίλους κληρικούς «κατά τόν τρόπο πού τήν κατανοεῖ καί τήν τελεῖ ἡ [συγκεκριμένη] Ἐκκλησία»· καί αὐτό, μέ τήν ἔγκριση τῶν Ὁρθοδόξων πού ὑπέγραψαν τά κείμενα τοῦ Πόρτο Ἀλέγκρε.

Πηγή :

[9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Final report of the Special Commission on Orthodox Participation in the WCC, 42\).](#)

• «Προτείνεται μιά σαφής διάκρισις μεταξύ “ὁμολογιακῆς” καί “διομολογιακῆς” κοινῆς προσευχῆς στίς συγκεντρώσεις τοῦ Π.Σ.Ε. “Ὁμολογιακή κοινή προσευχή” εἶναι ἡ προσευχή μιᾶς ὁμολογίας, μιᾶς κοινότητος ἢ μιᾶς ομάδος μέσα στήν ὁμολογία. [...] Ἐπιτελεῖται καί ἔχει προεστῶτα σύμφωνα μέ τόν τρόπο πού τήν κατανοεῖ καί τήν τελεῖ ἡ [συγκεκριμένη] ἐκκλησία. Ἡ «διομολογιακή κοινή προσευχή» συνήθως προετοιμάζεται γιά εἰδικά οἰκουμενικά γεγονότα. Αποτελεῖ μιά εὐκαιρία γιά μιά κοινή τελετή, χρησιμοποιοῦντας στοιχεῖα ἀπό τόν πλοῦτο μιᾶς ποικιλίας παραδόσεων. Μία τέτοια προσευχή ἔχει τίς ρίζες της στήν μέχρι τώρα ἐμπειρία τῆς οἰκουμενικῆς κοινότητος, καθῶς καί σ’ αὐτό πού κερδίζουν οἱ ἐκκλησίες ἀπό τήν μεταξύ τους ἀνταλλαγὴ ἐμπειριῶν. [...] Ὅταν κατανοηθῇ καί ἐφαρμοσθῇ κατάλληλα, ἡ διάκρισις αὐτή μπορεῖ νά καταστήσῃ ἐλεύθερες τίς παραδόσεις νά ἐκφραστοῦν εἴτε μέ πιστότητα στήν ιδιαιτερότητά τους εἴτε συνδυάζοντας παραδόσεις, ἐφ’ ὅσον εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ Χριστιανοί δέν βιώνουν ἀκόμη τήν πλήρη ἐνότητά τους [...].»

• «... A clear distinction is proposed between “confessional” and “interconfessional” common prayer at WCC gatherings. “Confessional common prayer” is the prayer of a confession, a communion, or a denomination within a confession. Its ecclesial identity is clear. It is offered as a gift to the gathered community by a particular delegation of the participants, even as it invites all to enter into the spirit of prayer. It is conducted and presided over in accordance with its own understanding and practice. “Interconfessional common prayer” is usually prepared for specific ecumenical events. It is an opportunity to celebrate together drawing from

the resources of a variety of traditions. Such prayer is rooted in the past experience of the ecumenical community as well as in the gifts of the member churches to each other. [...] Properly understood and applied, this distinction can free the traditions to express themselves either in their own integrity or in combination, all the while being true to the fact that Christians do not yet experience full unity together, and that the ecumenical bodies in which they participate are not themselves churches».

IA.

Δέν γίνεται πουθενά λόγος μέσα στά κείμενα τοῦ **Porto Alegre** κἄν ἔστω γιά **τήν προοπτική νά ἐπιστρέψουν οἱ Προτεστάντες στήν ἀρχαία Ἐκκλησία** τῶν ἑπτά πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὅπως θά ἦταν εὐλογο γιά τούς Προτεστάντες, οἱ ὁποῖοι ἀποκόπηκαν ἀπό τόν παπισμό πρὶν πέντε αἰῶνες ζητώντας τήν «πρώτη ἐκκλησία» (Early Church, Urkirche).

Τονίζεται ἡ κοινή κλήσις (ἄρα καί ἡ ἰσότης) τῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. δηλαδή Ὁρθοδόξων, Προτεσταντῶν καί Ἀντιχαλκηδονίων («Oriental Orthodox»).

Πηγή:

[9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Towards a Common Understanding and Vision of the World Council of Churches, 3.1\).](#)

- «Κάθε συζήτησις τοῦ Π.Σ.Ε. περί αὐτοσυνειδησίας του πρέπει νά ἀρχίζη ἀπό τήν καταστατική Βάσι, ἐπί τῆς ὁποίας τό Π.Σ.Ε. ἔχει θεμελιωθῆ καί ἐπί τῆς ὁποίας ὅλες οἱ ἐκκλησίες-μέλη ἔχουν συμφωνήσει: “Τό Π.Σ.Ε. εἶναι μία κοινωνία (fellowship) ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες ὁμολογοῦν τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό ὡς Θεό καί Σωτήρα, σύμφωνα μέ τίς Γραφές, καί ἀναζητοῦν νά φέρουν εἰς πέρας τήν κοινή τους κλήσι γιά τήν δόξα τοῦ ἐνός Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος”».

- «Any discussion of the WCC's self-understanding must begin with the constitutional Basis on which the WCC is founded, with which all member churches express agreement: “The World Council of Churches is a fellowship of churches which confess the Lord Jesus Christ as God and Saviour according to the Scriptures and therefore seek to fulfil together their common calling to the glory of the one God, Father, Son and Holy Spirit”»

IB.

Παραδεχόμαστε ὅτι μπορούμε ὡς «ἐκκλησίες-μέλη τοῦ Π.Σ.Ε.» νά

άντιμετωπίζουμε διαφορετικά τά θέματα τῆς ἀνθρώπινης σεξουαλικότητας (π.χ. ὁμοφυλοφιλία, ἐλεύθερη συμβίωση) καί νά προσεγγίζουμε ὡς «ἀδελφοί» αὐτούς πού λόγω ἀσυνήθους σεξουαλικότητας *«αἰσθάνονται ἀποξενωμένοι καί ἀποκλεισμένοι ἀπό τήν κοινωνία τους καί τήν ἐκκλησιαστική τους κοινότητα»*.

Τοῦτο, ἐννοούμενο στή συνάφειά του σημαίνει ἀποδοχή τῆς «εὐρείας διαφορετικότητας» τῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. καί στόν τρόπο ἀντιμετωπίσως τῶν σαρκικῶν παθῶν, χωρίς τή θεραπεία τῶν παθῶν αὐτῶν μέ τήν «ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία», δηλαδή μέ τή μετάνοια. Προφανῶς ἡ εὐαγγελική ἠθική εἶναι, κατά τό κείμενο τοῦτο, ρευστή ἢ ἀνύπαρκτη.

Πηγή :

9th Assembly of WCC, Assembly Documents, Churches' response to human sexuality.

(εἰσηγητικό κείμενο ὑπο-επιτροπῆς, τό ὁποῖο κατατέθηκε πρὸς ἔγκριση στή Γενική Συνέλευση)

• «Τό νά ἐπικεντρωθοῦμε στόν κύριο ὄγκο τῶν τοποθετήσεων καί νά παραγάγουμε ἐπίσημες δηλώσεις, εἶναι προφανῶς ἀναποτελεσματικό καί βαθαίνει τά ρήγματα μέσα στίς ἐκκλησίες καί μεταξύ αὐτῶν· ὑπάρχει ἀνάγκη νά δοθῇ οἰκουμενικός χῶρος γιά συνάντησι, ἀνάλυσι, διάλογο καί ἐπιμόρφωσι στήν κατεύθυνσι μιᾶς ἐφικτῆς καί ποιμαντικῆς προσεγγίσεως τῶν ὑπ' ὄψιν θεμάτων ... Ὡς παγκόσμια κοινωνία (fellowship) ἐκκλησιῶν τό Π.Σ.Ε. βρίσκεται στήν μοναδική θέσι νά ἐμπλέκη ἐκκλησίες-μέλη πού κρατοῦν διαφορετικές ἀπόψεις καί τοποθετήσεις γιά τήν ἀνθρώπινη σεξουαλικότητα ... Κατ' αὐτόν τόν τρόπο τό Συμβούλιο φέρνει τίς ἐκκλησίες σέ ζωντανή ἐπικοινωνία γι' αὐτό τό οὕτως ἢ ἄλλως δυνητικά διχαστικό ζήτημα καί προσφέρει τό παγκόσμιο οἰκουμενικό βῆμα του γιά ὑπεύθυνη συζήτησι ... Ἐμπλεκόμενο σέ αὐτό τό θέμα τό Π.Σ.Ε. γίνεται μία κοινωνία (fellowship) ἐκκλησιῶν μέ μία βαθύτερη ἔννοια – παρουσιάζεται σάν ἀδελφός καί ἀδελφή ("fellow") σέ αὐτούς πού ἔτσι καί ἄλλοιῶς αἰσθάνονται ἀποξενωμένοι καί ἀποκλεισμένοι ἀπό τήν κοινωνία τους καί τήν ἐκκλησιαστική τους κοινότητα».

• «To concentrate on the mainstreaming of positions and the production of authoritative statements is obviously counterproductive and deepens the rifts within and among churches; there is a need for ecumenical spaces for encounter, analysis, dialogue and education following an enabling and pastoral approach to the issues at stake; ... As a global fellowship of churches the WCC is in a unique situation to engage member churches holding different views and positions on human sexuality... In this way the Council brings churches into living contacts with each other on this otherwise

potentially dividing issue and offers the global ecumenical platform to deal with it responsibly... Through involvement in this issue the WCC is becoming a fellowship of churches in a deeper sense - it is being seen as a brother and sister ("fellow") to those who are otherwise feeling alienated and excluded from their fellowship and ecclesial community».

III.

Παραδεχόμαστε, ότι ή θεολογία τής Ἐκκλησίας μας «δέν ξεπερνᾶ τά ὄρια τής δικῆς μας ἐμπειρίας καί δέν μπορεῖ νά παρακολουθήσῃ τό εὖρος τοῦ Θεοῦ γιά τήν ἀποκατάσταση τοῦ κόσμου» καί ἀκόμη «ὅτι ή σωτηρία ἐξαρτᾶται ἀπό τό Θεό καί μόνο». Δέν ἀρκεῖ, λοιπόν, ή πρακτική φιλοξενία καί φιλανθρωπία πρὸς τούς ἑτεροθρήσκους, ἀλλά πρέπει καί ή «θεολογία μας νά γίνει φιλόξενη» στους ἑτεροθρήσκους (αὐτό ἄνευ ... διευκρινίσεων) · μήπως ἐννοεῖται ή ἀθώωση τῶν θρησκευτικῶν πλανῶν τῶν ἄλλων θρησκείων;

Ἐπίσης, ή γνωστή «ἀνεκτικότητα» ("tolerance") ἐννοεῖται στό σχετικό κείμενο τοῦ **Porto Alegre** ὄχι ὑγιῶς (ἂν τό διερευνήσει κανεῖς προσεκτικά), δηλαδή ὄχι ὅτι ἀφίνουμε τούς ἑτεροθρήσκους στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ καί συμπεριφερόμεθα σέ αὐτούς ὡς ἀνθρώπους ὁμοιοπαθεῖς μέ μᾶς, πού ἔχουν ἀνάγκη σωτηρίας, ἀλλ' ὑπό τήν ἐννοια ὅτι δέν μποροῦμε νά κάνουμε δηλώσεις σάν αὐτήν τοῦ Κυρίου «ὁ πιστεύσας καί βαπτισθεῖς σωθήσεται, ὁ δέ ἀπιστήσας κατακριθήσεται» (Κατά Μάρκον 16, 16), οὔτε νά διευκρινίζει ή Ἐκκλησία ποιό φρόνημα πίστεως εἶναι σωτήριο καί ποιό δέν εἶναι.

Εἶναι πασιφανής ή ὑποτίμηση τής ὀρθοδόξου θεολογίας καί ή θεώρησή της ὡς ἀνθρωπίνου κατασκευάσματος καί ὄχι ὡς ἐξ ἀποκαλύψεως ἀληθείας.

Πηγή :

9th Assembly of WCC, Assembly Documents, *Religious plurality and Christian self-understanding*, 44-47.

• «Οἱ θρησκευτικές παραδόσεις τής ἀνθρωπότητας, στήν μεγάλη τους διαφορετικότητα, εἶναι "πορεῖες" καί "προσκυνηματικά ταξίδια" γιά ἀνθρώπινη καταξίωσι τής ἀναζητήσεως τοῦ πληρώματος τής ἀληθείας περί τής ὑπάρξεώς μας. [...] Ἄν καί μπορεῖ νά εἴμαστε "ξένοι" μεταξύ μας, ὑπάρχουν στιγμές πού οἱ δρόμοι μας διασταυρῶνονται στό σημεῖο πού λέγεται κλῆσις γιά "θρησκευτική φιλοξενία". Τόσο ή προσωπική μας πείρα σήμερα ὅσο καί ἱστορικές στιγμές τοῦ παρελθόντος μαρτυροῦν γιά τό γεγονός ὅτι τέτοια φιλοξενία εἶναι δυνατή καί γίνεται ἐνίοτε. Μία ἐκτεταμένη τέτοια φιλοξενία ἐξαρτᾶται ἀπό μία θεολογία φιλόξενη στόν «ἄλλον» [...] στήν καρδιά τής χριστιανικῆς πίστεως

βρίσκεται μία φιλόξενη διάθεση, πού αγκαλιάζει τούς «άλλους» στην διαφορετικότητά τους. Είναι αυτό τό πνεῦμα πού χρειάζεται για νά ἐμπνεύσει τήν θεολογία τῶν θρησκειῶν σέ ἕνα κόσμο πού χρειάζεται ἴασι καί καταλλαγή... [...] ...Τά πεπερασμένα ἀνθρώπινα ὄρια καί οἱ περιορισμένες δυνατότητες τῆς γλώσσης καθιστοῦν ἀδύνατη κάθε κοινότητα νά ἐξαντλήσει τό μυστήριο τῆς σωτηρίας πού προσφέρει ὁ Θεός στην ἀνθρωπότητα. **Ὅλες οἱ θεολογικές μας ἀντιλήψεις σέ τελική ἀνάλυσι δέν ξεπερνοῦν τά ὄρια τῆς δικῆς μας ἐμπειρίας καί δέν μποροῦν νά παρακολουθήσουν τό εὖρος τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ γιά τήν ἀποκατάστασι τοῦ κόσμου.** Αὐτή ἡ ταπεινώσις μᾶς κάνει νά λέμε ὅτι ἡ σωτηρία ἐξαρτᾶται ἀπό τόν Θεό καί μόνο. Δέν εἶναι ἰδιοκτησία μας ἡ σωτηρία· μετέχουμε σέ αὐτήν. Δέν προσφέρουμε τήν σωτηρία· μαρτυροῦμε γι' αὐτήν. Δέν ἀποφασίζουμε ποιός θά σωθῇ· αὐτό τό ἀφήνουμε στην πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Ἡ σωτηρία μας εἶναι μία αἰώνια «φιλοξενία», στην ὁποία μᾶς ἔχει περιλάβει ὁ Θεός. Ὁ Θεός εἶναι ὁ «οἰκοδεσπότης» τῆς σωτηρίας».

• «The religious traditions of humankind, in their great diversity, are “journeys” or “pilgrimages” towards human fulfillment in search for the truth about our existence. Even though we may be “strangers” to each other, there are moments in which our paths intersect that call for “religious hospitality”. Both our personal experiences today and historical moments in the past witness to the fact that such hospitality is possible and does take place in small ways. Extending such hospitality is dependant on a theology that is hospitable to the “other”. [...] at the heart of the Christian faith lies an attitude of hospitality that embraces the “other” in their otherness. It is this spirit that needs to inspire the theology of religions in a world that needs healing and reconciliation [...] human limitations and limitations of language make it impossible for any community to have exhausted the mystery of the salvation God offers to humankind. All our theological reflections in the last analysis are limited by our own experience and cannot hope to deal with the scope of God’s work of mending the world. It is this humility that enables us to say that salvation belongs to God, God only. We do not possess salvation; we participate in it. We do not offer salvation; we witness to it. We do not decide who would be saved; we leave it to the providence of God. For our own salvation is an everlasting “hospitality” that God has extended to us. It is God who is the “host” of salvation.

ΙΔ.

Παραδεχόμαστε, ὅτι «*χαιρόμαστε μαζί για τήν ἐνότητα, ἀλλά καί τήν*

διαφορότητά μας». Πῶς μπορούμε νά χαιρόμαστε γιά τήν ἀποξένωση τῶν αἰρετικῶν ἀπό τήν σωστική ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας;

Λεῖπει, ἐπίσης, ὁποιαδήποτε ἀναφορά στή μεταμόρφωση τοῦ κόσμου ἀπό τήν ὀπτική τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μολονότι θέμα τῆς Συνελεύσεως τοῦ **Porto Alegre**, ἦταν «*Θεέ, ἐν τῇ χάριτί σου, μεταμόρφωσον τόν κόσμον*».

Πηγή :

Χρυστάλλα Καλογήρου, Ἡ 9ῆ Γενική Συνέλευση τοῦ Π.Σ.Ε.: Τό μήνυμά της, Περιοδ. «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ» (Κύπρος), σελ. 376-380 (μᾶλλον ἔτους 2006 ἢ 2007).

• «*Ἀδελφοί καί Ἀδελφές, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Μαζευτήκαμε στό Πόρτο Ἀλέγκρε τῆς Βραζιλίας, ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπό ὅλες τίς περιοχές τοῦ κόσμου... Ἔχουμε κληθεῖ ἐδῶ γιά νά συμμετάσχουμε σέ μία *a festa da vida*, μιά γιορτή τῆς ζωῆς. Προσευχόμαστε, μελετᾶμε τίς Γραφές, ἀγωνιζόμαστε καί χαιρόμαστε μαζί γιά τήν ἐνότητα, ἀλλά καί τήν διαφορότητά μας...».*

(ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ)